

Nordöstra Spanien 21/6-4/7 2003

Aiguamolls de L'Empordà och Cap de Creus

Matts Lindblad
Blekingegatan 4b
212 29 Malmö
Tele: 040-294449
Mobil: 0733-627726
E-post: matts.lindblad@ess.slu.se

Resan var i första hand ägnad åt sol och bad med familjen, men nedan följer en rapport från några morgnar med skådning. Vi bilade ner och hyrde via SEMBO en lägenhet i turistorten L'Estartit en 5-6 mil efter franska gränsen och ca 10 mil norr om Barcelona. Ca 40 min norr om L'Estartit ligger Aiguamolls de L'Empordà, ett nästan 5000 ha stort kustnära våtmarksområde som anses vara en av de bästa i sitt slag i Spanien, och där det finns en del arter som annars är rätt ovanliga i Spanien. Området är välorganiserat med stigar och gömslen. Information om området samt om ovanliga arter i faggorna kan fås i informationscentrat vid El Cortalet som öppnar 09.30, personalen jag pratade med kunde engelska. Här finns även informationsmaterial och kartor, bl.a. en mycket bra topografisk karta i 1:30000 över både Aiguamolls de L'Empordà och Cap de Creus (gratis). Ytterligare en halvtimmes bilfärd norrut ligger Cap de Creus Natural Park, Pyrenéernas östligaste utlöpare. Cap de Creus når inte riktigt samma höjder som de centrala delarna av bergskedjan, som mest 670 möh, men erbjuder ändå en del intressanta arter. Bägge områdena är beskrivna i litteraturen enligt nedan. Trots att tidpunkten på året inte var optimal erbjöd dessa lokaler rätt hyfsad skådning framförallt under morgontimmarna. Det är inte fågelaktiviteten som sätter gränserna utan snarare värmen och värmedallret som gör att man som regel är rätt nöjd framåt lunchtid.

Litteratur:

Michael Rebane: Where to watch birds in North & East Spain. Christopher Helm, A & C Black – London 1999.
Jacquie Crozier; A Birdwatching Guide to the Pyrenees. Arlequin 1998.

L'Estartit

Från hotellet sågs, förutom för en nordbo triviala arter, regelbundet *gulhämpling*, *grässångare*, *kohäger*, mängder med *gulfotat gråtrut* samt en och annan *blek tornseglare*.

Ett mindre våtmarksreservat, el ter Vell, låg inklämt mellan hotellen. En morgontimmes skådning vid och omkring detta gav inte så mycket förutom *cettisångare*, en *härfågel*, åtta *biätare* samt ett antal *svarta starrar*. Våtmarksarterna lyste med sin frånvaro, möjligen kan det bli bättre framöver eftersom skyltar upplyste om att området höll på att restaureras.

En timmes havsfågelspan ut mot öarna Illes Medes gav inga liror (gulnäbbad ska häcka) men ca 50 *toppskarvar* och en *havsula* i juvenil dräkt (2K?). Dessutom var det kul med alla kohäger som flög i skytteltrafik till och från häckningsplatserna på öarna.

Aiguamolls de L'Empordà

Ivåg i innan gryning den 24/6 för en vandring från den centrala delen av området, el Cortalet, via ett antal gömslen och fågeltorn sydost till La Massona och havet. Vid informationscentrat hördes och sågs många *storkar*, enligt uppgift återinförda. I buskarna längs stigen fanns gott om fågel, bl.a. var *sydnäktergalen* talrik och ovanlig oskygg, *grässångare* och *cettisångaren* vanliga och någon enstaka *svarthakad buskskvätta* kunde också ses. I dammen utanför gömsle nummer 2 (Gantes) var vattenståndet högt och där bjöds på en varierad kost: gott om *silkeshäger* och *stytlöpare*, många *purpurhägrar* och *gråhägrar*, flera överflygande *natthägrar* samt en gammal och en ung *vattenrall* sågs alla på nära håll. Här gick också tre *skogssnäppor* och en *rödspov* och utanför gömslet sjöng en *trastsångare*. Lite överraskande fick jag här dessutom en "lifer" i form av ett vildsvin med ung som gick öppet i dammkanten. Vid gömsle nummer 5 (Pallejà) stötte jag några *dvärgrördrommar*, annars var alla resterande gömslen en besvikelse, mest beroende på det låga vattenståndet (vilket är det normala under sommartid). På de betade gräsmarkerna vid Estanys del Matà såg jag som hastigast en *purpurhöna*, och där fanns också en några *gulärlor* av rasen *ibreriae*. Nästan ända nere vid havet

återfanns resans första *tofslärkor*. I bilen på vägen på vägen hem såg jag två *biätare* strax utan för infarten till centret.

Den 30/6 provade jag lyckan i den nordliga delen av området: de Vilaüt. Jag parkerade inte som uppmanades vid restaurangen (har svårt med spanskan) utan körde in på vägen direkt efter de tre

Adult purpurhäger, Estany de Vilaüt, 30/6-2003

broarna efter Castelló d'Empúries, och det gick också bra. Denna del av reservatet var helt annorlunda och mer lättskådad än vid El Cortalet. Steniga, och estetiskt tilltalande, betesmarker och åkrar ledde ner mot den vattenfyllda dammen (vilket den förblir under normala somrar). Stigen var lättgången och en slinga på ca 3 km fanns utmärkt. *Blåkråka* blev dagens första resekryss, tätt följd av en *gröngöling* av rasen *sharpei*. I dammen stod grå- och purpur- och silkeshägrar och en *kungsfiskare* visslade förbi.

Efter tips av en holländare fortsatte jag slingan och strax efter jag vikt tillbaka mot öster satt de i toppen på ett dött träd – två stycken *svartpannade törnskator*. Här på en av sina absolut västligaste utposter och en raritet i Spanien. Ett par *kornsparvar* fanns också att tillgå. På vägen tillbaka med bilen stannade jag en stund vid bron över Rec del Mig. Förutom finobsar på blåkråka, biätare och *lärkfalk* som jagade insekter över markerna kom en *rördrom* förbiflygande, även den sistnämnda är ovanlig i Spanien med bara ca 35 ropande hannar på senare tid. På vägen tillbaka svängde jag ner mot havet första vägen efter jag passerat infarten till informationscentrat vid el Cortalet. Efter att ha passerat de höga f.d. silos gör jag ett snabbt stopp vid Estany del Matà som producerade *tofsvipa* och lite överraskande resans enda *alpseglare* innan jag körde hem i värmen.

Svartpannad törnskata, de Vilaüt 30/6-2003

Vid middagstid den 3/7 besöker jag dammarna vid Estany Europa. I en reningsverksdamm bakom det stora fågeltornet låg lite överraskande en *knölsvan*, ett tungt spanienkryss! Från gömslet/tornet nummer 13 (Capons) sågs några *grönbenor*, skogssnäppor och tre *mindre strandpipare*.

Cap de Creus

Den 27/6 gjorde jag en rundtur med bil på Cap de Creus halvön (Roses-Cadaqués-Cap de Creus-Elport de la Selva-Roses) med stopp längs vägen vid lämpliga biotoper med parkeringsmöjligheter. Starx efter Roses börjar stigningen och vid en höjd på hundratalet meter avlöstes åkrarna av

korkekssavann (*Quercus suber*), som i sin tur avlöstes av buskmarker med enstaka pinje- och allepptallar (*Pinus pinea* respektive *halepensis*), och som slutligen i sin tur ersattes av toppar med klippor med begränsad vegetation. Fågelaktivitet var relativt låg men nya arter blev bl.a. *ormörn*, *rödhöna*, *rostgumpssvala* och *rödhuvad törnskata*. *Sammetshatta* kunde höras smattra lite här och var men annars var det, förutom ett par *polyglottsångare*, lugnt på sångarfronten. Någon glasögonsångare kunde jag inte hitta trots relativt omfattande slit och trots att den enligt guideböckerna uppges häcka i området där vegetationen blir mer sparsam. Inte heller någon svart stenskvätta stod att finna i vid Cap de Creus-udden. Enligt uppgift är den troligen utgången i området.

En utflykt med familjen på förmiddagen den 26/7 till klostret San Peres de Rodes och därifrån via stig upp till toppen San Salvador (669,5 möh) gav, förutom vidunderlig utsikt och de allestädes närvarande svarthakade buskvättorna, några *svarta rödstjärter* och en sjungande *klippsparv*. På vägen hem tar vi ett dopp i Empuribrava och där drar en adult *svarthuvad mås* runt på stranden ett tag.

Lagerlärka, Santa Helena, Cap Creus, 26/7-03

På morgonen den 3/7 körde jag upp mot klostret men denna gång gick jag upp mot Sant Helena-ruinen och därifrån vidare uppåt på stigen åt söder och sedan vidare åt sydost längs bergskammen. Nya arter blev *häcksparv* och *ortolansparv*. Ett par falkar jagade längs bergskammen, tyvärr kunde jag inte säkert bestämma dem, men av formen att döma bör det ha varit rödfalk. Ett par lärkor med tofs fångade mitt intresse, och efter ett tag kunde dessa bestämmas till *lagerlärka*, bl.a. med basis på en konvex undernäbb, liten tofs och avvikande läte jämfört med tofslärka. Häruppe såg jag också räv och vad jag förmodar var en vessla. Skådningen avslutades med en intensivt sjungande *mästersångare* i allepptallarna nere vid parkeringen.

Artlista

Smådopping	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	2 ex el Cortalet 24/6 1 ex Rec Madral 30/6
Havssula	<i>Morus bassanus</i>	1 2K? Les Illes Medes 28/6
Toppskarv	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	Ca 50 ex Les Illes Medes 28/6
Rördrom	<i>Botaurus stellaris</i>	1 ex Rec del Mig 30/6
Silkeshäger	<i>Egretta garzetta</i>	Tämligen allmän i Aiguamolls
Gråhäger	<i>Ardea cinerea</i>	Tämligen allmän i Aiguamolls
Purpurhäger	<i>Ardea purpurea</i>	Tämligen allmän i Aiguamolls
Kohäger	<i>Bubulcus ibis</i>	Tämligen allmän i Aiguamolls
Natthäger	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Tämligen allmän i Ebrodeltat
Dvärgrördrom	<i>Ixobrychus minutus</i>	3 ex el Cortalet 24/6
Vit stork	<i>Ciconia ciconia</i>	Allmän i Aiguamolls
Gräsand	<i>Anas Platyrhynchos</i>	Allmän i Aiguamolls

Skedand	Anas Clypeata	Ett 10-tal el Cortalet 24/6
Ormörn	Circaetus gallicus	2 ex Cap Creus 27/6
Brun kärrhök	Circus aeruginosus	1 ex el Cortalet 24/6
		1 ex de Vilaüt 30/6
Tornfalk	Falco tinnunculus	Flera ex de Vilaüt 30/6
Lärkfalk	Falco subbuteo	2 ex de Vilaüt 30/6
Rödhöna	Alectoris rufa	1 ex Cap Creus 27/6
Vattenrall	Rallus aquaticus	1 ad och 1 juv el Cortalet 24/6
Rörhöna	Gallinula chloropus	Flera ex el Cortalet 24/6
Sothöna	Fulica atra	Allmän i Aiguamolls
Stytlöpare	Himantopus himantopus	Allmän i Aiguamolls
Mindre strandpipare	Charadrius dubius	3 ex Estany Europa 3/7
Tofsvipa	Vanellus vanellus	3 ex Estanys del Matà 30/6
Grönbena	Tringa glareola	2 ex Estany Europa 3/7
Skogssnäppa	Tringa ochropus	3 ex el Cortalet 24/6
		1 ex Estany Europa 3/7
Rödspov	Limosa limosa	3 ex el Cortalet 24/6
Gulfotad trut	Larus cachinnans	Allmän
Skrattmå	Larus ridibundus	Tämligen allmän
Svarthuvad mås	Larus melanocephalus	1 ad Empuribrava 28/6
Tamduva	Columba livia 'feral'	Allmän
Ringduva	Columba palumbus	Tämligen allmän
Turkduva	Streptopelia decaocto	Tämligen allmän
Gök	Cuculus canorus	Tämligen allmän i Aiguamolls
Minvervauggla	Anthene noctua	1 ex på tråd Aiguamolls 30/6
Tornseglare	Apus apus	Allmän
Blek tornseglare	Apus pallidus	Bl.a. i L'Estartit och Estany Europa
Alpseglare	Apus melba	1 ex Estanys del Matà 30/6
Kungsfiskare	Alcedo atthis	1 ex Estany de Vilaüt 30/6
Biätare	Merops apiaster	Allmän
Härfågel	Upupa epops	Tämligen allmän
Blåkråka	Caracias garrulus	Minst 3 ex de Vilaüt 30/6
		1 ex el Cortalet 3/7
Gröngöling	Picus viridis sharpei	1 ex de Vilaüt 30/6
Tofslärka	Galerida cristata	Allmän
Lagerlärka	Galerida theklae	3 ex Santa Helena, Cap de Creus 3/7
Ladusvala	Hirundo rustica	Allmän
Rostgumpsvala	Hirundo daurica	1 ex Cap Creus 27/6
Hussvala	Delichon urbica	Allmän
Gulärta	Motacilla flava iberiae	1 ex Estanys del Matà 24/6 o 30/6
Sädesärta	Motacilla cinerea	Tämligen allmän
Gärdsmyg	Troglodytes troglodytes	1 ex San Pere de Rodes 28/6
Sydnäktergal	Luscinia megarhynchos	Allmän
Svart rödstjärt	Phoenicurus ochruros	1 ex San Pere de Rodes 28/6
		3 ex Castell de Montgri 4/7
Svarthakad buskskvätta	Saxicola torquata torquata	Allmän
Koltrast	Turdus merula	Här och där Cap Creus
Grässångare	Cisticola juncidis	Mycket allmän
Cettisångare	Cettia cetti	Tämligen allmän i Aiguamolls
Rörsångare	Acrocephalus scirpaceus	Tämligen allmän i Aiguamolls
Trastsångare	Acrocephalus arundinaceus	1 ex el Cortalet 24/6
		1 ex Rec del Mig 30/6
Polyglottsångare	Hippolais polyglotta	Här och där Cap de Creus
Svarthätta	Sylvia atricapilla	Tämligen allmän i Aiguamolls
Mästersångare	Sylvia hortensis	1 ex Santa Helena, Cap de Creus 3/7
Sammethätta	Sylvia melanocephala	Här och där Cap de Creus
Provencesångare	Sylvia undata	Ett par ställen Cap de Creus
Grå flugsnappare	Musciapa striata	2 ex Santa Helena, Cap de Creus 3/7
Tofsmes	Parus cristatus	3 ex L'Escala 24/6
Talgoxe	Parus major	Ett par obsar Cap de Creus

Sommargylling	Oriolus oriolus	Tämligen allmän i lämplig biotop
Rödhuvad törnskata	Lanius senator	3 ex Cap Creus 27/6
		3 ex Santa Helena, Cap de Creus 3/7
Svartpannad törnskata	Lanius minor	2 ex de Vilaüt 30/6
Skata	Pica pica	Allmän I lämplig biotop
Svart stare	Sturnus unicolor	Mycket allmän
Gråsprav	Passer domesticus	Allmän I lämplig biotop
Pilfink	Passer montanus	Ett par obsar lämplig biotop
Gulhämpling	Serinus serinus	Allmän
Grönfink	Carduelis chloris	Allmän
Steglits	Carduelis carduelis	Mycket allmän
Ortolansparv	Emberiza hortulana	4 ex Santa Helena, Cap de Creus 3/7
Häcksparv	Emberiza cirrus	3 ex Santa Helena, Cap de Creus 3/7
		2 ex Castell de Montgri 4/7
Klippsparv	Emberiza cia	1 ex San Pere de Rodes 28/6
Kornsparv	Miliaria calandra	Ca 10 ex Cap de Creus 28/6
		2 ex de Vilaüt 30/6

Totalt 78 arter